

ІДЕЙНО-СВІТОГЛЯДОВІ ПОЗИЦІЇ МОЛОДОЇ УКРАЇНИ

Вступна заввага: Поняття "молода Україна" вимагає уточнення. Воно може мати різні визначення. На цьому місці будемо розуміти цих осіб і ці процеси, які набрали загально-національного значення від або після кінця 1950-их років, а зокрема в 60-их роках, незалежно від їх сьогоднішнього віку. Це люди двадцятирічні, тридцятирічні чи і старші, які мають вплив на молодь і на середнє покоління, яких твори сьгодні переслідуювані московськими окупантами, але які далі інтелектуально, творчо працюють і формують ідейно-світоглядіві позиції сучасної Нескореної України. Ця Воююча Нескорена Україна об'єднує різні покоління, яких єднають ідейно-світоглядіві позиції, помимо цього, що існує різноманітність вислову, форми, метод, наголошування окремих тем. Одначе, найсуттєвіші властивості Нескореної України, чи людей молодих чи старших віком, дуже тотожні, і тому, коли говорити про наймолодше покоління, сьгоднішню студентську, і загальношкільну молодь, то їхні ідейно-світоглядіві позиції не багато відмінні від позицій людей 40 чи 50-річних.

1. Проблема світогляду

Стверджуємо, що в Україні є гостро актуальні питання світогляду, зокрема тому, що кращі українські мислителі не сприймають матеріалістичного, марксистсько-комуністичного та російського месіянстичного світогляду. Там відбувається постійна провірка світоглядівих засновків, домінує бажання знайти якнайпевніші світоглядіві основи. Це світоглядіве шукання знаменито висловила сучасна поетеса:

На світі можна жить без еталонів,
по-різному дивитися на світ:

широкими очима,
з-під долоні,
крізь пальці,
у кватирку,
з-за воріт.

Від того світ не зміниться нітрохи.

А все залежить від людських зіниць -

в широких відіб'ється вся епоха,
у звужених - збіговисько дрібниць. ("На світі можна")

Отже наша передова інтелектуалістка стверджує існування різних світоглядівих течій, настанов, підходів. Вона розрізняє між добрими і злими настановами. Правильний світогляд формований "широкими очима" і він "відбиває всю епоху", а фальшивий - обмежений, "з-під долоні", глибинно не розпрацьований ("крізь пальці"), очима алькоголіка ("у кватирку") або загумінковий-провінціяльний ("з-за воріт").

По-філософськи й по-молодечому проблему й актуальність світогляду підніс Василь Симоненко:

Світ який - мереживо казкове!
Світ який - ні краю, ні кінця!
Зорі й трави, марево світанкове,
Магія коханого лица.

В Симоненка помічаємо гостру світоглядovu допитливість, незадоволеність детерміністичним доктринерством панівного в СРСР матеріалістично марксистського світогляду. Як в поетеси, так і в Симоненка є виразний погляд, що світогляд не є продукт об'єктивних матеріальних причин, а є продукт людини і тому є явище суб'єктивне: "А все залежить від людськи зіниць", світогляд - "магія коханого лица".

2. Національний світогляд

В осередді свого світогляду сучасна "молода Україна" ставить націю себто світогляд українця основується на українській нації. Це наскрізь націозорієнтований світогляд.

Мислителька заявляє:

Для мене ж той край найкращий,
де виросли крила мої.
... Лиш маючи ґрунт під ногами,
пускатися можна в політ.

Для неї в Україні світогляд мусить бути оснований на ґрунті власного "краю" - української нації.

Публіцист стверджує, що необхідне "відкрите і чесне обговорювання питань, які стосуються того, що для мільйонів людей найсвятіше й найдорожче - їхньої Батьківщини, їхньої національної спадщини". Світогляд мільйонів українців зосереджений біля "їхньої Батьківщини" та всієї національно-духової культурної спадщини.

Врешті, Василь Симоненко показує зміст світогляду, якого віссу українська нація:

Світе мій гучний, мільйонноокий,
Пристрасний, збурунений, німий,
Ніжний, і ласкавий, і жорстокий,
Дай мені свій простір і неспокій,
Сонцем душу жадібну налий!
Дай мені у думку динаміту,
Дай мені любови, дай добра,
Гуркочи у долю мою, світе,
Хвилями прадавнього Дніпра.

Симоненко вважає, що людина повинна мати погляди на цілий світ, на засадничі філософічні проблеми, зокрема вона мусить мати певну етичну настанову, проте весь світогляд мусить проникати почерез "хвилі прадавнього Дніпра", через сутність української нації.

3. Національний патріотизм

Основою національного світогляду вважають в Україні національний український патріотизм. Провідний молодий інтелектуаліст заявив: "Україно... І перший подих мій, і пісня лебедина в тобі лиш мають зміст, надіє всіх надій". Цілий світогляд "молодої України" оснований в бутті своєї нації. Цей самий мислитель твердить далі: "Я до мозку, до тліні твій, вишнева моя" Україно. Значить, і інтелект і вся людська екзистенція основані на єстві своєї нації. Місце національного патріотизму представила визначна поетеса: "в дальніх мандрівках ввижається в млі коріння дерев у рудній землі!". Осередням дальніх світоглядових чи емоційних мандрівок, як теж чисто фізичних завжди є своя "рідна земля" як підмет і ціль існування. Ця сама поетеса признається: "Я виростала на Дніпрі... І барви тих далеких літ - куди б не ділася те-пер я, щоб не писала, - як відсвіт, лежать на білому папері". Цілий її світогляд проникнений ідеями, вартостями і змістом своєї нації.

Теж славний Василь Симоненко ствердив:

Благослови, добра доле, вередухо вперта,
На цій землі мені жити, та на ній і вмерти.

Його світогляд отже пов'язаний із власною нацією. Цей національний патріотичний світогляд Симоненко далі представляє так:

Люди - прекрасні.
Земля - мов казка.
Кращого сонця ніде нема.
Загруз я по серце
У землю в'язко.
Вона мене цупко трима.
І хочеться бути дужим,
І хочеться так любити,
Щоб навіть каміння байдуже
Захотіло ожити і жити!

Чудовий вірш Симоненка на тему значення і ролі патріотизму у визначенні світогляду - це "Грудочка землі". Українські пісні змалку його вчили "шанувать вітчизну мою милу, бо вона одна на цілий світ". Чільний крайовий публіцист реасумує важливість для світогляду національного патріотизму такими словами: "вся "вина" людей у тім, що вони люблять Україну синівською любов'ю і тривожаться її долею, людей, які мають право сказати про себе словами Шевченка: Ми просто йшли; у нас нема зерна неправди за собою". Національний патріотизм - любов до своєї нації - правда - це осеві заложення світогляду Нескореної України.

Національний світогляд оснований в глибокому патріотизмі включає молодий інтелектуаліст такі компоненти:

А я, розпростерши фантазії літ,
Від зір і від поля впиваю
І ненависть Гонт, і ум Сковорід,
І волю бентежного краю.

Автор творить свій світогляд з фантазії - творчої динаміки, із все-світу й природи, з визвольної етики і мудрости української філософії, і з волелюбних стремлінь своєї нації.

4. Оптимізм, романтизм, етичний ідеалізм

"Світ казки", світ "без краю і кінця", "магія коханого лица" - оце магнетизуючі містично-спіритуальні складники Симоненкового світогляду, так типічні для молодого Нескореної України. Романтизм і мрійництво полонили світосприймання молодих:

Гей, нові Колумби, Магеллани,
Напнемо вітрила наших мрій!
Кличуть нас у мандри океани
... Мрійництво! Жаго моя! Живи!
... Б'ються груди об вітри тужаві,
Каравеля в мандри вируша.
Жоден вітер Сонця не остудить
... Мріяти й шукати, доки жити,
Шкварити байдужість на вогні!..

Такий світогляд оптимістичний, життєрадісний, бадьорий.

Найбільшим мислителем сучасного українського оптимістичного світогляду треба вважати побіч Василя Симоненка Ліну Костенко. Це її улюблена тема, яку поетеса глибинно розробила на рівні визначних світових мислителів.

А в небі сяє між своїм обозом
Великий Віз безсмертністю коліс...
Оце і вся різниця поміж возом
і мрією про той же самий віз.

Тут протиставлення реальному фактові, сприйнятому зміслами ("Великий Віз") ідеї безсмертного "воза", що є мрією, за яку людина змагається, себто стремить до безсмертності. Цей твір представляє два світогляди: матеріалістично-емпіричний з одного боку і ідеалістичний з другого. Наша поетеса по боці другого. Оцей її ідеалістичний світогляд ще виразніше висловлений у іншому творі:

А як же людина?.. Живе на землі.
Сама не літає. А крила має.
А крила має. Вони, ті крила,
не з пуху-пір'я, а з правди,
чесності і довір'я.
У кого - з вірності у коханні.
У кого - з вічного поривання.
... У кого - з пісні, або з надії,
або з поезії, або з мрії... ("Чайка на крижині")

Оновлючі, бадьорі, оптимістичні, життєрадісні складники світогляду Нескорених далі так висловлені:

І скаже світ: - Ти крихта у мені.
Ти світлий біль в тяжкому урагані.
Твоя любов - на грані маячні,
і віра - у наївності на грані. ("І скаже світ")

Це щира, природна і здорова наївність, а далі віра і любов до творчих, будуючих, добрих чинників цього світу і життя. Цей оптимізм, доброта, людяність далі так висловлені талановитою поетесою:

Вірю в серце твоє і волю,
вірю в прагду очей твоїх.

Цей могутній, динамічний людяний оптимізм визнає інший Нескорений:

В мене сонце і небо
Лютий ворог украв,
Він мене покарав
За любов мою щирю до неба,
За любов мою, сонце, до тебе,
За любов мою, земле, до тебе,
За любов мою, люди, до вас...

Тут переважає етичний людяний ідеалізм: благодатний, а може й надприродний ("небо"), оптимістично-життєрадісний ("сонце"), патріотично-національний ("земля") і соціально-альтруїстичний ("люди"). На основі цих елементів Нескорений українець стає до боротьби з ворогом, зі злом і несправедливістю: "Змети, майбутнє, горе і жалі". Цей самий мотив домінує у чергового борця: "З думкою про Волю, Розум і Справедливість закінчую я цей лист, щоб вернутися до гидотної дійсності, що мене оточує".

Дійсність - це неволя, брутальність, несправедливість. Загальною ознакою Нескореної України, зокрема молоді, є гін до емотивності, почувань, які не є зв'язані насильницькими вузькими нормами:

У цьому черствому скрипучому світі
тільки любити - тепер екзотика.
... Я в джунглях була і насилу вибрела.
Душі предків приходять навшпиньках,
Щоб подивитись, кого я вибрала.

"Джунглі" - це пануюче в Україні насильство зайдів з Росії, сваволя і беззаконня. "Душі предків" пригадують краще минуле, зокрема героїчну і вільну добу козацького лицарства та княжу епоху.

Передові українці в поневоленій Батьківщині - це найвищого ступня етичні ідеалісти, чого свідченням є така документація:

"Казаков, Круть і кагебіст з Києва, Литвин "перевоспитували" мене втрюх. "Ну чого тобі треба було? Мав добру роботу, квартиру..." І кілька годин доводили, що у людини нема нічого, крім шлунка, скількись там метрів кишок. Ідея? Захист України від загрози русифікації?... Ідея... Звичайно, в книжках про це багато пишуть, і взагалі не прийнято відверто говорити, що ти безідейний. Але щоб ідея дійсно була мотивом людської діяльності - такого вони в своєму середовищі не зустрічали. Михайло Горинь чув у львівському КГБ: "Сьогодні день чекиста. - Какоюй день чекиста? - Зарплату дають. Ну, коли вже серйозно про неї говорити, то це - міт, яким хтось задурманив людям голову, і який відволікає людину від нормального існування,

спертого на трьох китах: гроші, владолюбство, жінки. А ідея – це різновидність психічного розладу... Щоб ідея самостійно зродилася в людській голові – таке не припускається. Ось люди, яким доручили "регулювати" духовне життя суспільства".

Тут виведені два світогляди – світогляд Нескореної України і світогляд поневолювачів України. Один ідеалістичний і волелюбний, другий матеріалістичний і рабський!

Цей бій двох світів сприйняв різко Василь Симоненко:

Як мені даровано багато,
Скільки в мене щастя, чорт візьми!
На землі сміятись і страждати,
Жити і любити поміж людьми!

Цей самий оптимістично-романтичний та морально ідеалістичний світогляд в прозаїчній формі висловлений такими словами: "Усе нагадувало про велике життя, в яке стривожено входила мала людина. І дивилася перед собою, щедро світлячи дитячим наївним зором, в якому подорослому ряхтіла недовершена думка. Дуже ще мала, а несла вже, як і всі люди, свою турботу, свою печаль, свою мрію".

5. Примат душевно-духового первня над матеріальним

Для визначення місця й ролі психічно-душевного життя людини у ідейно-світоглядovому змісті сучасної Нескореної України, буде доцільно навести цінне помічення: "І до, і після суду нам кілька разів повторювали, що ми "выводок Антоненка-Давидовича і компанії". Ідея, з точки зору кагебіста, то щось таке, що може бути внесене в голову людини тільки ззовні. І коли в середовищі молодшої української інтелігенції виріс рух проти шовіністичного засилля, кагебісти передусім кинулися шукати хто приніс? хто вплинув?" В цьому спостереженні скрита проблема походження ідей – чи вони приходять ззовні чи повстають всередині людини.

На іншому місці цей самий автор дає відповідь на повище питання: "Тепер мене дуже цікавить проблема особистості. Бачу, що це в розвитку людства взагалі один з головних моментів. Нежива природа – це єдність, подібність, безіндивідуальність. З виникненням живої істоти виникає індивід, але лише в фізичному розумінні. Бо в духовному мавпа від мавпи абсолютно не різниться. Людина почалася з розподібнення духу, виникнення свого духовного світу, оригінального, нестандартного". Отже, не матеріальний, а позаматеріальний чинник є типічним для єства людини. Тому треба більше уваги присвячувати цьому нематеріальному чинникові.

Мислителі Нескореної України свідомі цього факту, що між чинником нематеріальним і матеріальним йде постійна боротьба. Цю боротьбу чудово - прямо геніяльно - представила сучасна інтелектуалістка:

У полі, між козацькими могилами,
мій Дон-Кіхот шукає вітряка.
... А все довкола мертве, зачакловане
І злий чаклун чатує поблизу.
... Що в тебе є? Печаль і далина.
Тобі не досить - просто існувати?
Ти хочеш побороти чаклуна?
... Стугнить земля. Ідуть великі юрми.
Ти думав - люди, глянув - барани.
І кинувся ти, лицар-недотепа
Їх рятувати, а вони - у крик,
Ех, Дон-Кіхоте, їм же не до тебе.
Не заважай їти їм на шашлик.
Двобій душі й рогатого рагу.
Ох, лицарю, не зв'язуйся з отарою,
вона тебе затопче в пилюгу.
Замигтіє степ козацькими могилами.

Нескорена Україна по стороні цього свого "Дон-Кіхота", бо вони самі в боротьбі з "чаклунами", "баранами", "отарою", "рогатим рагу". Це ті, що ставлять душу вище матеріального "просто існування", які віднаходять ідейно-етичний поміст до тих, що заховані в "козацьких могилах".

Для виявлення своїх ідейно-світоглядних настанов представник сучасної України бере славного Байрона:

Поете мужній! Твій безсмертний дух
Закарбував навіки цей портрет,
Відбивши у гармонії прикмет
Твоїх стремлінь та намірів ланцюг.
... Твоє натхнення, твій духовний світ,
Твоє життя і твій ясний талан;
Весь образ твій - свободолюбства слід...

Автор підносить і наголошує понадматеріальні складники в "людині", які дають змогу перемагати матерію та тих, що не ставлять на першому місці понадматеріальне життя. Також є типічна світоглядова настанова більшості "молодої України".

Поетеса виразно вказує на свою сторонність з тими, що ставлять на першому місці душу - а не матерію, - та на конфлікт душі з матерією:

Душі людські, ви - поля квітучі!
Душі людські, ви німі кладовища...
Щастя вас творить.
І неминуче
горе вас косить. Горе вас нищить.

Звертаючися до душевного чинника людини, видатний авторитет між сучасними крайовими мислителями твердить: "Осягаю душею просторінь, нескінченність і висоту". В душі незбагнений потенціал сили та експансії.

Може й геніяльно накреслений потенціал та спроможности людської душі в наступному творі:

Душа підіймається до вищої (математики).

Душа обчислює суму площ:

минуле - майбутнє - живі і знищені,

правда - поезія - атомний дощ.

Душа пізнає ідеї, буття в часі, правду, як теж і є продуцентом технології.

6. Нематеріальне буття

В колах Нескореної України актуальною є тема існування нематеріального буття. Найперше, це відноситься до суті ідей, що вже помітне в наведеному епізоді про шукання кагебістами джерела чи пак носія ідей, так немов ідеї це якийсь продукт чи речі, що їх можна продукувати і транспортувати. Автор згаданого епізоду схильний до погляду, що людина має дані продукувати, народжувати ідеї, що є її типічною власністю.

В черговому документі виводиться сутність людини з "розподілу духу", що може сугерувати думку про переконання, що існує "світовий дух" - Аристотелівський "нус", який уділяється окремим людським істотам, перемінюючи їх в мислячі, одуховлені істоти. З повстанням одуховленої людини, повстав новий світ, відмінний від космосу. Це світ синтези духу з органічною істотою. Людина, так би мовити, одною ногою стоїть у світі природи, а другою - в світі духового буття. Вона може пізнавати рівночасно і матеріальне і нематеріальне буття, і може рівночасно проявлятися в обидвох формах буття. В матеріальному світі людина смертна і проминальна істота, але в світі нематеріальному, як твердить сучасний інтелектуаліст - вона живе далі, бо має "безсмертний дух".

Теж Симоненковий вислів "Грім ударив мені в груди, грім з ясного неба" ("Тиша і грім") подібний до повищого про розчленування універсального духу. Цей вислів може нагадувати неоплятонівську думку про уділення духовости від вищої до нижчої істоти, як теж модерну теорію психовіталізму про керування людиною якимсь вищим духовим принципом. Подібний погляд про вище буття знаходимо в іншому творі Василя Симоненка:

... щире, високе небо .
Не підмалюєш квачем,
Бо величі справжній не треба
Спиратись на плечі нікчем.

Хоч обидва вислови можна сприймати як поетичні ідеалізуючі форми, то все таки мається враження, що автор був переконаний в існуванні "вищого", досконалішого стану буття.

Те, що Симоненко звав "громом", то інший Нескорений зве "мрією":

Мріє, народжена в бурі,
Чом ти не палиш серця?
... Чом твоє слово разюче
В груди не цілим катом?
Чом твоє сяїво сліпуче
Шлях не освітить братам?
Мріє, гартована в хвилі,
Чом ти не крешеш вогні?
... Чом твої крила широкі
Сіті брехні не січуть?

Ця "мрія" це наснага нематеріальної ідеї. Значить, автор переконаний в існуванні світу ідей, чи пак нематеріального буття, яке може уділятися людині чи суспільству для його перемоги над нижчими формами буття, чисто біологічно-зміслового життя.

Повернім ще раз до Симоненка, який сильно наголошує самотність "думки": Як не крути, на одне виходить, слід би катюгам давно зазубрить: можна прострелити мозок, що думку народить, думки ж не вбить!

Тут зібрані такі міркування: мозок людини творить чи породжує нематеріальну істоту, що її називаємо "думкою", а це - іншими словами - ідея, якої фізичними методами не можна вбити, бо вона не має матеріальних складників, і так породжена думка має вже своє власне буття-існування, незалежно від людини, що її породила, себто вона живе-існує навіть по смерті тої людини.

Крайова мислителька висловлюється ще виразніше про нематеріальне буття:

Я дух твій незламний,
Я серця твого молодий побратим!
... я не підвладний ні втомі, ні смерті.
Я невразливий для болю й образ!
... я все такий же, юний і ясний,
яким ти є сам у собі!
А я такий же, палкий, стривожений.
... Немає вище - людського духу!
... Людина - великий художник!

Тут дуже чітко представлене існування самотньої духової істоти зі своїми окремими властивостями: без зміслових проявів, безсмертної, панівної над природою. Цей дух уділяється людині, чи пак стає її частиною, чого одним знаменним проявом його є творче мистецтво. Поняття цього духу знову ж нагадує Аристотелевого "нус" або "душу" в християнському розумінні.

І саме цей дух чи духовий складник дозволяє людині взнестися понад рівень природи: Крилатим ґрунту не треба.
Землі немає, то буде небо.
Немає поля, то буде воля.
Немає пари, то будуть хмари.

Немає і двох слів, що повищі тези в своїй основі протиставні матеріялістичному світоглядові. Щобільше, вони викликають на бій з матеріялістичним світоглядом.

Нескорена Україна принципово заперечуючи і відкидаючи матеріялістичний світогляд оприділює себе виразно по боці такого світогляду, який не відкидаючи існування матеріяльного буття підпорядковує його духовому буттю. Це духово-телеологічний світогляд, хоч є між ними різниці: один схильний до Аристотелівського підходу, другий до антропоцентричного, третій до містичного. Дуже виразний погляд такий:

З неба, гір і свободи собі збудувала дім я.
Небосхил для людини якраз відповідна стеля.
Піднімаю голову - і не розіб'єш тім'я.
... Високим зроду таке не личило,
щоб те, за що ладен віддати душу,
думку твою підгинало і калічило.
Висока думка в'юннись не вміє.
Впиралась чолом у погашені гасла,
крізь товщу стелі росла в надію.

7. Релігійний складник у світогляді Нескороної України

Існування і прояви християнської релігії в Україні це факт не-потрібний аргументації. Цього свідомо і молода Нескорена Україна. Наприклад, так представляє ваговість релігії в житті нації крайовий документ: "тут (у Мордовії) досі був жіночий політичний табір, основним контингентом серед яких були жінки засуджені за релігійні переконання... в переважній більшості це були жінки похилого віку... це були виснажені, обдерті істоти, яких змушували працювати в холодному приміщенні, де температура рідко коли піднімалась на 2-3 градуси вище нуля..."

Такі страшні описи широко відомі в Україні і зрушують совість і почування мільйонів. Але незалежно від прикладу мучеників за Христову віру, в колах Нескороної України, зокрема молоді виразно помітна тенденція протилежна до атеїстичної, себто тяготіння до поза-матеріяльного, надприродного, абсолютного буття. Тому, що релігійна наука, теологія, в Україні якнайгостріше переслідувана, немає там ні книжок, ні бібліотек, ні шкіл, ні теологів, і не можна ґрунтовно запізнаватися з релігійними проблемами і знанням. З тої причини, у всіх писаннях Нескорених на теми релігійні помітне шукання, борсання з релігійними проблемами, роздумування, ставлення проблем, а такий матеріял завжди створює враження непевности, неясности, сумнівности.

Уже описані в двох повищих секціях світоглядові настанови, щоб дати примат душевному життю та сильне переконання про існування нематеріяльного буття сильно підкреслюють, наприклад, слово "небо",

що може безперечно мати різні поняття, але одно з яких є релігійне, а тим самим спостерігаємо зацікавлення духовно-душевним буттям і життям, релігійною тематикою, існуванням Бога, позагробового життя людської душі, віри в надприродно-об'явлені правди і етику, основу на Божих наприродних законах. Твердження: "З неба, гір і свободи собі збудувала дім я" можна інтепретувати, між іншим, як світогляд теїстичний, аристократичний і волелюбний, хоч слово "небо" може означати теж нетеїстичний ідеалізм або чисто естетичний порив до краси чи етичне стремління до великих чинів. Теж двозначний є вислів "землі немає, то буде небо" - якщо неволя на землі, то в небі, в Божім царстві, воля і там нам місце. Теж теза "щире, високе небо не підмалюєш квачем" двозначна: або мова про правдиве, вільне мистецтво або про справжнє Боже небо і його антипод - лже-небо, обману комуно-російську доктрину. Дуже багатомовне є твердження: "Грім ударив мені в груди, грім з ясного неба". Це може бути чудотворний акт, який колись навістив був погромника християн, римського сотника Савла. Це може бути надприродне об'явлення Божої правди. Хоч це може теж означати природний акт народження в мозку талановитої людини якоїсь особливої думки чи настанови.

В молодого інтелектуаліста знаходимо таке визнання:

Батьківщино, чи знаєш ти?
Я тобі відкриваюсь чесно:
Я не випив гріха ні наперстка,
А за горе моє - відімсти.

Патріотична настанова в'яжеться тісно з релігійною: до своєї батьківщини молода людина ставиться так само як віруючий християнин до заповідей Бога. Перед батьківщиною він спонуканий патрістичними настановами сповідатися, немов віруючий перед священником. Отже, настає поєднання чи пак утотоження патріотизму з християнством.

Черговий твір знову виявляє поєднання творчих мотивів мистця з релігійною містикю:

Ласкава рафаелівська мадонна
Пече мене... В соку очей знеміг.
Ти - той родник із підземелля тайни,
Що бухкає вогонь, немов дашавський газ.
Ти нерозгаданю долею України
В молитві мовчазній застигла. Блудний час.

Автор переконаний, що великий мистець посідає свій талант від Бога, що людська творчість це дар надприродний, що мистець - свідок Бога на землі, що мистецтво взагалі твір надприродної містики.

Про християнський складник у світогляді замітного інтелектуаліста сучасної України: "З Новим Роком!.. будьте певні, що я вітав всіх Вас коло дванадцятої ночі, ставши обличчям на південний захід. В думках, як зараз називаю - в уявних фільмах з заплющеними очима був на ново-

річних колядках з Вами, ходив по засніженому Києву, вітав з Новим роком і з Різдом!" Переплітаються в одну світоглядovu цілість патріотичні почування, обрядово-звичаєві традиції і християнська правда.

Дуже характеристичним є протиставлення релігії, значить теїстичної релігії, комуно-марксистській доктрині в писаннях Василя Симоненка: "Ніякі високоблагородні і високогуманні настанови будь-якого вчення не можуть прислужитися поступу, коли вони стають еталоном... Я виступаю проти нової релігії, проти лицемірів, які не без успіху намагаються перетворити марксизм у релігію, у прокрустове ложе для науки, мистецтва і любови... Якщо марксизм не вистойть перед шаленим наступом догматизму, він приречений стати релігією. Ніяке вчення не сміє монополізувати духовне життя людства". Симоненко виразно признає існування релігії. Він відмовляє будь-якій доктрині чи вченню зайняти місце релігії, якій признає необхідне місце в житті людини і суспільства. А така світоглядова настанова засадничо протилежна до комуно-російської тоталітарної настанови підпорядкувати світській владі і згодом знищити релігію.

Чоловий молодий інтелектуаліст виступив в обороні другої найважливішої Божої заповіді: "Хай же задумаються... шановні гуманісти - "общечеловеки" з "общерусской интеллигенции" на Україні, які люблять поговорити про загальнолюдське начало, але по суті самі сприяють створенню атмосфери, в якій можливе таке топтання людської гідности й цілої людської істоти з усією безліччю людських драм, що звідси випливає... "Аще кто речет, яко люблю Бога, а брата своєго ненавидит, ложь есть"..."

У цього сучасного українця людина представлена як образ і подібність Бога, як істота створена Богом, яку саме за це треба шанувати і дати їй всі права, що належні її істотности.

Нескорений мислитель України заявив, що він "готовий повірити в царство небесне, бо не хоче, щоб в землю ішли без сліда безіменні, святі, незрівнянно чудесні, горді діти землі, вірні діти труда". Це релігійна світоглядова настанова людини, що визнає позаматеріальну істотність людської природи пов'язаної з надприродним Божим буттям.

Дуже важне для визначення світогляду є зізнання передового культурного мислителя і мистця: "Вітай всіх, хто пам'ятає і в Бога вірує!" Визнання існування Бога, віри в Бога і відмежування теїстів від атеїстів.

Великий мислитель Нескореної України передсказує перемогу Божого Духу на Україні над силами безбожників: "Як і належить кожному богу, тричі розп'ятий - я воскресну!" Це немов воскресення після умертлення духової нескореної України, але під знам'ям Голгофи, трьох хрестів.

Для мислителя найвищий ступень мистецтва, творчість і царство Боже це майже ідентичні поняття, це "сьоме небо, верх бажань, мета духовної жадоби, причина слізних уповань - сам Бог і всі близькі особи. Пророки, ангели, святі, секретарки і херувими. Благословенна мить в житті, коли сідаєш поруч з ними. Блаженна мить, священна мить! Але хай Бог мене простить, що я штовхався якомога, щоб сісти ближче біля Бога... О, божа велич неземна!"

Врешті наведемо твір, що підказує потребу безкомпромісного бою християнського світа з бежбожницьким, дає образ правдивого віруючого і практикуючого християнина:

Мій дід Михайло був храмострітель.
... Він був чернець, з дияволом воїтель,
печерник, боговгодний чоловік.
... Дуже був суворий.
Між Богом - чортом душу не двоїв.
... Він був звятий. Він жив непогрішимо.
І не за гроші будував свій храм.
Різьбив вівтар, збивав тесові паперті,
де змалювань, тонких, як листя папороті,
світився лик розп'ятого Христа.
... торгующих із храму виганяв.

Це світогляд хрестоносний проти сил зла і лжі.

Зрештою Нескорена Україна словами поета, наминає: "пам'ятайте, що на цій плянеті, відколи створив її Пан-Бог..." мусить теж запанувати такий лад, що відповідає Божому творові... А передовий публіцист вказує на той факт, що не лише плянета, але й нація - це "багатовікова історична особистість народу - цього найбільшого з усіх створінь Божих на землі". А мислитель йде ще далі, до сузі людини. Він говорить про українську філософію, український світогляд: "Як утвердити деспотизм кам'яного віку в душі українця..., який породив філософію Сковороди - гимн людській особистості, ... з девізом "пізнай самого себе" на першій сторінці? Філософію, для якої "Я" - основа всього, навіть царства божого; і навіть сам Бог - не що інше, як повноцінне "Я": "Хто пізнав себе, той знайшов бажаний скарб божий. Джерело і здійснення його знайшов в собі"; Істинна людина і Бог є одне й те ж." Підсумовуючи, для мислителів Нескореної Молодої України космос, нація і людина твори Божі.

Врешті один відомий сучасний українець заявив, немов в імені всіх ув'язнених, в концентраційних таборах, в душогубних клініках та переслідуваних Нескорених Українців: "Як розп'ятий нащадок Марії я прикутий за ноги і руки". Вони вважають себе нащадками Марії, Матері Божої.

8. Українська нація - основа українського світогляду

Всі визначні діячі Нескореної України вважають себе беззастережно членами української нації, якої самобутнє існування вони визнають як реальність поза рамками сумніву. Усвідомлення центральної ролі нації у формуванні світогляду Нескореної України так представила шестидесятиниця-поетеса:

Ідеш... Ідеш...

А при дорозі дім.

Замерзлу шибку у чужому домі

зігрій знадвору подихом своїм.

Тоді вікно -

чуже і незнайоме -
розмерзнеться від подиху твого,
і ти побачиш теплу душу дому,
і хліб,

і сіль,

і у печі вогонь.

... І Матір Вічну він прийняв у серце.

Тим образом ясним переболів...

Прийняття "Вічної Матері" - української нації - в свою душу - це визнання осередньої ролі нації в світогляді сучасної Воюючої України.

Вже черговий великий інтелект молодой Нескореної Нації ствердив:

Можеш вибирати друзів і дружину,

Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Можна вибрати друга і по духу брата,

Та не можна рідну матір вибирати.

Отже "Вічна Матір" попереднього автора тут визначена як "Батьківщина" - українська нація, до якої кожний належить безвиборно, бо нація основа нашого буття як суспільної істоти.

А теоретик-ідеолог згодом трансформував поезію в прозу та ствердив, що світогляд українця мусить ґрунтуватися "на відчутті, що твоя нація неповторна і повносуцна серед усіх інших, кожна з яких так само повноправна і повносуцна".

Крайові мислителі схильні до правди, що нація як "багатовікова особистість народу - найбільше з усіх створінь Божих на землі". З тієї причини публіцист твердить: "Я не думаю, щоб націоналістів можна було здолати за допомогою аргументу: "Що мені нація? Що я можу купити за це?" - Нація є продукт тисячолітнього розвитку. Впродовж століть національна боротьба запалювала найполум'яніші поривання. Тисячі гинули в цій боротьбі. Вона була то джерелом життя, то причиною смерті великих революцій. Чи можете ви звільнити маси від цієї великої ідеології за допомогою крамарського "Що я куплю за це"?"

В Україні свідомі, що коли говорити про нації "то йдеться не про якусь організацію чи групу осіб, а про щось незмірно більше і глибше - про стихійні і різномірні, всюди самі собою виникаючі процеси "само-

захисту" нації перед лицем очевидної перспективи зникнення її із сім'ї людства". Вони знають, що "коли виникає загроза національному існуванню, то боротьба за відновлення національного буття поглинає всі сили. Це постійне самовідновлення, самозбереження, самозахист - могутній колективний інстинкт народу, непозбуття позасвідоме, природна сила, як інстинкт самозбереження всякого організму. Ось ці сили національного існування пробиваються стихійно і непередбачено всюди, ставлячи незбагненні загадки тупооким стратегам єдинообразія і перекидаючи всі історіософські предначертанія щедрінських градоначальників. Сили ці незглибимі й невичерпні, допильнувати й сконтролювати їх неможливо ні при якій техніці політичного стеження".

Черговий визначний крайовий мислитель порівнює національність до індивідуальності і вважає, що відібрати в людини її індивідуальність це її духове умертвлення, але "взяти від людей їхню національність - це постійне і тривале вбивство". Отже людина прямо неспроможна жити без нації. На думку іншого передового вченого нація це "незглибимий світ підсвідомости, все національне психологічно-духовне підґрунтя, всі підземні води й "таємниці" великої колективної душі, колективного досвіду народу".

Нація - основа міжнароднього і вселюдського життя: "Всі великі діячі світової культури - філософи, соціологи, історики, письменники, мистці - вбачали свою приналежність до людства і працю для нього в належності до своєї нації й праці для неї. Всі вони свій вселюдський гуманістичний патос виводили з свого високо розвиненого національного почуття й національної свідомости, без яких не бачити справжнього інтернаціоналізму".

В Краю переконані, що нація не лише непроминальне явище, але за нею світле майбутнє, бо вона рушій, необхідний складник людського життя: "Щось ні одна (поза межами СРСР) нація не виявляє бажання зникнути зі світу, самоліквідуватися (шляхом все дальшого "зближення", звісно!) - на догоду абіловсько-маланчуковському докторсько-поліцейському "інтернаціоналізму". Натомість, навпаки, кожна з них хоче утвердити себе і якнайповніше розкрити, кожна з них хоче бути в чомусь своєму взірцем для інших, кожна включається у всевітнє "змагання" націй за своєрідне історичне "самовираження", неповторну господарсько-культурну історичну творчість..."

Із ще більшою переконаністю в правдивості своїх поглядів крайовий політичний теоретик заявив: "У всьому світі нації не відмирають, а навпаки - розвиваються і набирають сили, щоб найбільше дати людству, щоб найбільше внести у вироблення загальнолюдських цінностей... І українська нація не стане відщепенцем роду людського. Вже не раз і

не два в історії українське питання оголошували неіснуючим, а українську націю - вигаданою (незмінно приплітаючи сюди марки, шилінги, франки, долари і т.п.)". І цей же автор підкреслює, що нації існуватимуть доти, доки існуватиме людство, "у всесвітньому масштабі".

9. Важливість епохальности і призначення України

Усей з'ясований попередньо матеріял Нескореної України виявляє величезну етичну вартість нації в їхньому світогляді. Свою націю крайові автори конфронтують з ширшими проблемами цілого світу, міжнародного спілкування. І тому вони твердять: "У справжнього інтернаціоналіста - величезне почуття відповідальности за свою націю, бажання здобути їй, за словами академіка О.І.Білецького, "патент на благородство" перед людством". Помітна в цій думці національна гордість та певна роля України в світі.

Ця світова чи пак міжнародня роля України наявна в іншій творі, якої автор пише, що кожна нація, тобто і українська, "хоче утвердити себе і якнайповніше розкрити, кожна з них хоче бути в чомусь своєму взірцем для інших, кожна включається у всесвітнє "змагання" націй за своєрідне історичне "самовираження", неповторну... творчість". Це вже місія, роля, призначення. Цей самий автор на іншому місці прямо тужить за таким станом, коли Україна могла б бути "взірцем" для всіх молодих національних держав Азії й Африки, для всіх національно-визвольних рухів".

Думка про ролю України проникає теж із чергового твердження: "міжнароднє значення українського питання ще більше зросло як у зв'язку з соціалістичним будівництвом у сусідніх країнах Європи, так і в зв'язку з революційним рухом та національним будівництвом в Азії і Латинській Америці". Іншими словами, зросла російська імперія - зросла роля України як осередку визвольної боротьби проти цієї імперії.

Цю осередню ролю України в боротьбі з російським імперіалізмом один автор формує у виразну нашу національну визвольну міжнародню концепцію: "переможе та точка зору, яка виражає... недопустимість будь-якої несправедливости до будь-якої нації світу... загальна відповідальність людської сім'ї за повносущність кожного свого члена - кожної нації в світі; безмежний, чи не обмежуваний в часі й зусиллях, найсвітліший розвиток кожної нації в ім'я вселюдства... взаємодіяння і братерство в ім'я зростання і самоутвердження кожного, а не в ім'я старшинства, поглинання й ~~одн~~означности". Оцим Нескорена Україна наче проголосила свою ролю в світі, свою політичну й ідейну місію побудови світу на основі рівних, незалежних, миролюбних і самобутніх націй.

В підпільнім творі "Клясова та національна боротьба на сучасному етапі розвитку людства" осева світоглядова ідея Воюючої України передана вже у формі політично-визвольної концепції: "Людство повинно боротися проти експлуатації внутрішньої - одної кляси іншою, - паразитизму між людьми не повинно бути, але головною боротьбою поневоленого народу повинна бути боротьба проти вдесятеро страшнішої зовнішньої експлуатації народу народом". Роля України - сформувати світовий фронт проти російського народоббивства, расизму і шовінізму.

Місія Нескореної України є, частинно, немов місією своєрідної світової Касандри:

Дротом руки йому скрутили
Спадкоємці Ягод і Берій.
... Розуме людства! Всетворча сило!
Це на тебе піднято руку!
... Чи ж тебе залякають "строком"
Лжепророки ідей великих,
Братовбивці із задрим оком?
... Совість віку! Породу хама
Роздивися з лица і збоку,
... це гідке паскудство
Цілий світ, мов павук, огорне,
Совість віку,
По тобі у космічну еру
Кулеметний вогонь відкрито!

Інший крайовий мислитель теж остерігає вільний світ перед згубною політикою мирення з комуно-російськими імперіялістами:

Космічні вальси і паркетний глянець...
Все дуже добре, людство, все гаразд.
Не забувай лише про інший танець -
на полі мінному смертельний па-де-грас.

Черговий великий українець ставить перед Україною завдання стати світовим прапороносцем і рушієм боротьби із світовим ворогом і паскудством - загарбницькою каннібалівською Росією: "Кожна історія з Драконом - чи то з тим, що панував над киянами, чи з Смоком, що сидів у Вавельській горі над Краковом - кінчається однаково: приходить Кирило Кожум'яка і кладе край". Цей автор вважає, що й сьогодні час на прихід нового українського Кирила Кожум'яки, щоб визволити не лише Україну, але й всі інші поневолені російським Драконом нації: "Ситуація не нова, вона завжди характеризувала переломові епохи. Сучасні події на Україні теж є переломові: ламається крига жаху, що непорушно сковувала духовне життя народів довгі роки". Україна у вирі подій епохи. Вона опанована духом епохи. Вона теж співтворить епоху.

Зрештою співучасть України в процесах епохи виразно признається:

Епоха нас постами робила.
Епоха нас влила постійний струм.
Рвонула наші душі -
як рибальник,

включила в сіть високольтних дум.

Бій епохи в Україні проходить на наших очах, "коли людей, що борються проти шовіністичного засилля на Україні кидають за ґрати, в той час як світ переживає епоху національних відроджень". Тому Нескорена Україна могутніше кличе:

Хай міцнішають руки й груди,
щоб підняти велику долю.

Україна є ареною, фронтом великої світової боротьби сил волі, добра, справедливости, гідности, прав нації і людини проти тиранії, народобивства, людинобивства і шовінізму. Тому Нескорена Україна вимагає:

Хай віщі тривожні дзвони,
веселі троїсті музики,
бандури і горді сурми
у кожному серці живуть!

10. Проти насильницького, беззаконного, несправедливого режиму

Світоглядovo-ідейні основи сучасної Нескореної України формуються під впливом дійсности, яка є жорстокою, нелюдяною, варварською, бандитською. От типовий випадок, що формує Нескорених: "несподівано жажнувся од гадки: озброєна банда? Грабїж посеред божого дня?" Це був брутальний напад кагебістів. Інший освідомлюючий випадок: "я запитала..., що примусило його дати брехливе про мене показання. Він відповів дослівно так: "За 105 днів навчать брехати". Двох тлумачень цієї фрази бути не може. Він визнав, що на нього був зроблений якийсь натиск психологічного або й фізичного порядку, який примусив його дати неправдиві показання".

Інший Нескорений Українець узагальнює: "25-річний строк озброєне КГБ зброєю сваволі та беззаконня, коли без суду і слідства за якусь дрібницю або й просто підозру можна репресувати людину... Строк 25 років породив юридично хибний указ від 19 квітня 1960 року і створив нечувану досі практику пересудження вже засуджених, яка відкриває шлях до сваволі і є знущанням над людьми, позбавленими волі". Тоді інший активіст висновує: "Взагалі всі засоби, якими КГБ розправляється з неугодними, є суцільним ланцюгом незаконностей".

Славний Василь Симоненко так описав теперішній антилюдяний терористичний режим, що панує над Україною:

Він дивився на мене тупо,
Очицями повними блекоти:
- Дарма ти себе уявляєш пупом,
На світі безліч таких, як ти. -
Він гримів одержимо і люто,
І кривилося гнівом лице рябе.
Він ладен був мене розіпнути
За те, що я поважаю себе.

А сьогоднішній нескорений інтелектуаліст в Україні подібно описує дійсність:

Била людина людину
В темних застінках слідства.
Пінилась паща рота,
Тися кулак кастетом,
Гузном кривлялась морда -
Жодного рикошету.
... Совість - ампутувала,
Честь - продала за гроші.
Людина в майорській кльоші
Мріє про сан генерала.
... Тисячі ним побито
За єдиний сан генерала.

Мислитель схопив цю страшну дійсність простими словами: "Так кагебісти знешкоджують численні небезпеки, що загрожують державі. Це - божевільня, в якій давно стерлася межа між лікарями і пацієнтами". Інший, Нескорений висловився так: "Тут "рай", тільки набитий безхвостими чортами - кагебешниками".

Від критики поліційного тероризму Нескорена Україна перейшла до критики цілої тоталітарно-деспотичної державної системи: "Дракон стає концентрацією і символом жаху, необхідного для фабрикації гвинтиків. Мабуть, про становище кагебістів над суспільством свідчать в першу чергу не їх виключні матеріальні привілеї (до окремих мисливських господарств включно), а той магічний жах, який скрізь наводить слово КГБ... Дракон мусить регулярно пожирати людей, щоб існувати... Були знищені всі культурні сили, розстріляно 95 % генштабу - і тоді кагебісти почали стріляти самі в себе... Оськаженіла гадюка стала пожирати власний хвіст".

Протиставлення існуючій тоталітарній системі йде все глибше в світоглядно-ідейні засновки держави: "Я вважаю, - заявив один видатний українець, - що суд наді мною - далеко не рядовий суд, а навіть якоюсь мірою етапний. Бо тут судять не тільки мене як особу, тут судять думку... Стаття 187-І КК УССР відкриває можливості прямого наступу на право людини мати свою думку, свої переконання". А вже наступний діяч Нескоренсі України конкретизує засуд тоталітаризму: "Лишається духовний світ людини. Капітан КГБ Казаков, присланий... перевірити, наскільки я "перевоспитався" (тобто деградувався як особистість), чистосердечно відкрився мені: "Ми, на жаль, не можемо заглянути, що у вас в голові. От коли б можна було це зробити і викинути(!!!) все, що заважає вам бути нормальною радянською людиною, не потрібно було б стільки розмовляти". Дійсно, це було б дуже вигідно: виймати і вставляти думку в людську голову, як елемент в електронну машину".

Йде обвинувачення і засуд цілого існуючого в Україні тоталітарного режиму: "Жалюгідне суспільство, в якому філософські проблеми вирішуються каральними органами за колючим дротом". Крайовий мисли-

тель розробляє повищу тезу, доходячи до засуду всіх фасад такої антигуманної державної системи: Гвинтик – вимріяний ідеал кожного "тоталізатора". Слухняний табун гвинтиків можна наректи парламентом, вченою радою – і з ними не буде ніякого клопоту, ніяких несподіванок... Гвинтик вийде з тюрми і відразу ж напише, що він там не сидів, ще й назве брехуном того, хто вимагав його звільнення (як це зробив Остап Вишня)... І останнє, найважливіше: після перетворення людей на гвинтики можна безпечно вводити яку завгодно конституцію, дати право на що завгодно".

Черговий автор описує цілу антигуманну тоталітарну систему: "Так на руїнах особистості, будувався порядок, всіваючи землю мертвотою. "Це гірше, ніж чума. Чума вбиває без розбору, а деспотизм вибирає свої жертви в цвіту нації", – писав Степняк-Кравчинський". А молодий шестидесятник, Василь Симоненко, підніс проблему до високої філософсько-ідеологічної клясики:

Параграфи присіли біля столу,
Примітки причаїлись по кутках,
... Цитати із багнетами в руках.
І циркуляр дивився в окуляри,
... І вказівки скакали, мов примари,
Із телефонних мудрих труб.
– Вона чужа, – параграфи сказали.
– Вона не наша, – мовив циркуляр.
– Нечувана, – примітки пропищали.
... І розп'яли її, небогу,
В ім'я параграфів товстих.
... Була у суддів логіка залізна:
Вона ні в які рамочки не лізла,
Вона – новою думкою була.

Тут маємо не лише відкинення і засуд тоталітарної системи, але вже протиставлення їй людяної, волелюбної системи.

Наступ на тоталітарно-протигуманну систему посилюється: "Порожня людина – це, мабуть, головне обвинувачення проти деспотії та обов'язкове її породження. Вже коли деспот проголошує розум, честь і совість своєю монополією і забороняє ці якості самостійно – це початок духовного спорожнення людини".

Доцільно ще раз повернутися до Симоненка, який в категоричній формі кидає виклик тиранії і протилюдності:

Як не крути,
на одне виходить,
слід би катюгам давно зазубрить:
можна прострелити мозок,
що думку народить,
думки ж не вбить!

Нескорена Україна облинувачує бандитську систему в нищенні української культури: "Спалення національної бібліотеки – подія віку. Суд над новоявленим Геростратом мав бути всенародним. Про страшний

злочин повинна була писати преса. Чому ж обійшли цей канібальський вчинок мертвим мовчанням?"

Одна з відповідей на це питання, на думку Воюючої України, є в судівничій системі цілого ССРСР. Читаємо: "Руденко (прокурор ССРСР) санкціонував убивство ні в чому неповинних радянських людей, притягав до кримінальної відповідальності завідомо невинних людей, запровадив у органах суду і прокуратури систему повної юридичної безвідповідальності, санкціонував порушення радянського процесуального права, перетворив органи ССРСР на знаряддя сваволі та беззаконня". В іншому захлавньому документі стверджено: "Прокуратура ССРСР не невинне ягня, але ягня, що допускає грубі помилки і творить злочини проти людяності... Прокуратура, що узаконює злочини!"

Нескорена Україна виразно усвідомлює собі, що суть всього зла в цілій державній системі, от хоч би з такого вислову: "Диктатура була, є і буде, - мовив він, хитро змружуючи колючі очі". Так заявив українському патрістові представник держави ССРСР. Тому мислі Нескореної України звертаються на саму суть цієї держави і доходять до такого, між іншим, висновку: "У 20-му сторіччі з'являється нечувана раніше, практика контролю за всіма проявами громадського життя, в тому числі навіть родинного. Весь життєвий шлях людини - від колиски до труни - знаходиться під контролем... Деспотичні форми стають все огиднішими і вироджуються в Освенціми... Деспотія перестає бути нормою людських взаємовідносин і мусить докласти все нових зусиль, щоб триматись на поверхні".

Але глибший ум ствердив багато давніше джерело системи ССРСР:

Різні бувають естафети.

Царі царям (передають) укази й темниці.

Отже коріння цієї протилюдної системи ще в царській Росії. І про царську та советську Росію Симоненко висловився так:

Свободи не любив, як Ватикан Корану,
А тому може бути рабом або тираном,
Рабом - нікчемним, деспотом - великим.

Слідуючи світоглядно-ідейний висновок Нескореної України: "Немає нічого страшнішого за неогмежену владу в руках обмеженої людини". ССРСР побудований на деспотизмі і тиранії: "Сталін не зійшов на п'єдестал, не люди поставили його, а він сам виліз - через віроломство, підлість, виліз криваво і зухвало, як і всі кати... Це страшно, коли прижиттєва слава і обожествлення стають посмертною ганьбою". Про інших вождів ССРСР такі ж думки: "Хрущова ніхто не боготворив; навпаки, він був людським посміховиськом - і все ж на один порух його пальця бігли десятки холуїв. Як це вдавалось? - Дуже просто. Коли обоготворіння проходить, в дію вступає груба сила примусу. Тільки вона може заставити сучасну людину терпіти деспота".

Великий нескорений інтелектуаліст знаменито описав цілу тирансько-деспотичну систему, що панує в СРСР:

Скоріше б смерть! Набрид мені цей світ,
Де гідність ходить вічним торбарем,
Де замість права - зрада і навіт,
І пишна розкіш чепурить нікчем,

Де почесні - це за ганьбу платня,
Де світлий розум в кайдани кують,
Де силу в рабство підступ заганя,
Й дівочу честь поганить дика лють,

Де зло з добра зробило кріпака,
Де хибою людська відвертість є,
Де влада рот мистецтву затика,
І тон в науках глупство задає,

З тим всім я розпрощаюсь без жалю,
Та як покину тих, кого люблю?

11. За знищення деспотії, тиранії, терору і тоталітаризму

Дуже поширеним поглядом в Нескореній Україні є погляд висловлений в такий спосіб: "Я також глибоко вірю в остаточну перемогу справедливості... Повернуся додому з лантухом знань, жалю, докорів, любови, з якого роздаватиму за традицією: Богове - Богу, Кесарю - Кесареве..." Справедливість, воля і визволення прийдуть для України, бо такий закон епохи:

Кобзар співав в пустелі Кос-Аралу,
у казематах батюшки-царя.
Кайдани, шаленіючи, бряжчали,
щоб заглушити пісню Кобзаря.

А пісня наростала у засланні.
А пісня ґрати розбивала вщент...
Правдивій пісні передзвін кайданів -
то тільки звичний акомпанемент.

З повищим переконанням вповні згідний інший автор: Злочин є злочин, і за ним невідступно ходить розплата. За розстріляних і умертвлених голодом доведеться відповідати... Правда має довгі руки!" В Краю твердять: "Проти ідеології боряться ідеологією, а не тюрмою. І коли тюрма приходить на послуги ідеології то, як свідчать факти з історичної практики, така послуга обертається у найгіршу шкоду. Практика часів культу особи Сталіна показала, що прикривання суспільних вад репресіями приводить до зародження антагонізму між урядом та широкими масами, бо за кожним безпідставно засудженим стоять не тільки десятки його родичів і знайомих, але й суспільна думка цілого народу". Боротьба, іншими словами, є всенародня. Ця боротьба все гострішає, стає все більше безкомпромісовою:

Кров стіка під флегматичні мури,
Зойки захололі на губах,
Сотні літ наруги і тортури
Мертвих повертають у гробах.

Інший крайовий активіст теж стверджує протиставлення двох сил - тиранії, деспотії, тоталітаризму і терору - волі, справедливості і законності: "... скажу зокрема про "Кров відзивається кров'ю"... це думка, якою я підкреслюю, що надмірні жорстокості і репресії не проходять безслідно в народі, а тягнуть за собою відповідні антидії, що вони, ці надмірні жорстокості і репресії, несумісні з демократією". Передбачується посилення визвольної боротьби: "судять за слово, за висловлену думку, так само, як за часів Єжова чи Берії, повертаються до часів терору і репресій, беззаконня і самочинства. І тоді прагнення захистити радянську владу обернеться в свою протилежність. Це буде така антирадянська агітація, якої ніякий ворог радянської влади ніколи не зможе придумати".

І тому, провідний крайовий активіст заповідає: "Якби хтось додумався до того, що треба судити народнім судом злочинців тих років, як ми судимо досі фашистських злочинців, настав би страшний суд, що тривав би тисячу і дві ночі".

12. Світоглядovo-ідейне місце людини

Нескорена Україна дуже високо ставить людину в своєму світогляді. Хоч таке ставлення є типічне традиційне ставлення в Україні, то до цього долучується дуже сильно функція свідомості, що викристалізовує "українську людину" в самотню істоту. Безперечним філософом сучасної "української людини" треба вважати Василя Симоненка, який цю філософію висловив так:

Ми - це не безліч стандартних я,
А безліч всесвітів різних.
Ми - це народу одвічне лоно...

Симоненко підніс дуже високо значення людини в суспільстві, при цьому не поменшуючи значення нації як спільноти, що охоплює людину. Отже, теж і значення нації дуже піднеслося. Нація стала головним протиставленням колективізму, тиранії і тоталітаризму.

Найпростіше Симоненкове спостереження таке:

Люди різні між нас бувають -
Симпатичні, гарні, чудні.

Симоненко підніс вартість кожної української людини ідеєю, що "Найскладніша людина проста". Це могутня людська філософія, мовляв навіть найпростіша людина має свою велику вартість. І після цього він бажає якнайшвидше піднести кожну українську людину через процес її самоусвідомлення як істоти, що стоїть понад усім природним світом, понад матеріальним буттям, понад отарністю:

Ти знаєш, що ти - людина?
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя - єдина,

Мука твоя - єдина,
Очі твої - одні.
Більше тебе не буде.
Сьогодні усе для тебе -
Озера, гаї, степи.
І жити спішити треба,
Кохати спішити треба -
Гляди ж не проспий!
Бо ти на землі - людина,
І хочеш того чи ні -

Ця людяна філософія фронтом вдаряє в тоталітаризм і матеріалізм пануючої ще в Україні комуністично-російської рабської системи.

Другий великий Українець висловився так: "Тепер мене дуже цікавить проблема особистості. Бачу, що це в розвитку людства взагалі один з головних моментів. Нежива природа - це єдність, подібність, безундивідуальність. З виникненням живої істоти виникає індивід, але лише в фізичному розумінні. Бо в духовному мавпа від мавпи абсолютно не різниться. Людина почалася з розподібнення духу, виникнення свого духовного світу, оригінального, нестандартного". Підноситься духовий складник людської істоти понад матеріальний.

А вже черговий сучасний інтелектуаліст виразно ставить дух над матерією і проголошує владарність духу над матерією в оцінці людини:

Я дух твій незламний,
Я серця твого молодий побратим!
... я не підвладний ні втомі, ні смерті.
я невразливий для болю й образ!
... я все такий же, юний і ясний,
яким ти є сам у собі!
А я такий же, палкий, стривожений.
...Немає вище - людського духу!
...Людина - великий художник!

Це динамічна філософія людини, це могутня волелюбна концепція розбудження і викликання захованих внутрі людської істоти потенцій. Крайовому авторові, наприклад, подобається така думка про одного письменника: "Гарно чути себе в обіймах його мудрості, досвіду і проникливості в речі, таке відчуття опанування звеличує людину і робить з неї істоту благороднішу". Наголошується духовність та індивідуальність людської істоти: "Ніщо не замінить вільної, нерегламентованої думки індивіда, творча здатність якого є єдиним рушієм прогресу... Людина без "Я" стає автоматом, який все виконує, але нічого не породить. Це - духовний імпонент, угноєння для прогресу, але не мотор його". Це виклик до бою волелюбної одуховленої людини проти людини-гвинтика, людини-автомата, людини-апаратчика, людини-раба. "Цінність особистості усвідомлюють тільки там, де вона вважається неповторним, окремим. Там, де вона перетворена на гвинтик, деталь, яку можна замінити іншою, цінність людини вимірюється її мускульною силою... Теля - це матеріально-технічна база, першооснова, в порівнянні з якою

духовне начало (що міститься в піонерці) є жалюгідною надбудовою". Виразно визначений тут бій між матеріалізмом і понадматеріальним життям, між двома світоглядами – матеріалістичним і теїстично-спіритуалістично-ідеалістичним.

Інший глибинний мислитель визначає природу людської істоти в той спосіб, що вона складається з двох частин: матеріальної і нематеріальної і всередині людини ці два складники створюють напругу, своєрідне протиставлення, вічний двобій, в якому раз бере верх матеріальний складник, а раз духовно-понадматеріальний. Автор висловлюється так: "Людина – не птах, вона – творіння вищого ґатунку, проте природа увіклала в неї багато спільного з птахом: вона почасти теж не може перебувати без клітки – клітки-помешкання, клітки-роботи, клітки-їжі, клітки-в'язниці". Інший мислитель цю саму конфліктну природу людини сформував так: "Але кожна жива істота має потребу самовираження. І коли ця потреба не має змоги проявитися в духовній сфері, тоді духовні здатності людини стають непотрібними і відходять на десятий плян. Навіть думка, що людина може виробити щось самотійно, не припускається". Коли перший автор признає певну пов'язаність людини з матерією, себто її зв'язаність, обмеженість, "клітку", то другий узалежнює цю зв'язаність людини з матеріальним життям від сили її духовного складника.

Нескорена Україна виконує індивідуалістичну людину, за неї бореться проти нівеляційних протилюдських настанов російської імперської системи. Ця войовничо-динамічна постава виразно помітна, наприклад, у Симоненка:

Він ладен був мене розіпнути
За те, що я поважаю себе;
Не стала навколішки гордість моя,
... На світі безліч таких, як я,
Але я, – їйбогу, один.
Бо в кожного я є своє ім'я,
На всіх не нагримаєш грізно.
Ми – це не безліч стандартних я,
А безліч всесвітів різних.
... І тільки тих поважають мільйони,
Хто поважає мільйони "я".

В Україні йде бій за людину між двома світоглядами. Нескорена Україна виразно і беззастережно по боці примату духового й індивідуалізуючого принципу.

13. Проти російської нелюдності українська людяність

Страшний бездушний тоталітаризм, терор і тиранія мають за ціль знищити правдиву людину і перемінити чи замінити її на гвинтик, автомат, раба. Таку "антилюдину" описав нескорений інтелектуаліст: "Вигнаний з духовної сфери, інстинкт самовизначення з подвійною енергією накидається на матеріальну – і перед нами людина, "звільнена"

від духовного нутра, за рахунок якого надзвичайно розрослась матеріальна оболонка. Пристрасті найнижчого ґатунку стають рушієм поведінки. Офіційно вважається, що ґвинтиком керують такі мотиви, як: відданість, самовідданість, честь і т.п., проте ґвинтик в собі не виявляє - і приходиться до висновку, що всі ці моральні принципи - просто смішні забобони, про які всі говорять, але з якими пропадеш на білому світі. Так народжується подвійна мораль, фальш стає суспільною нормою".

Тоді крайовий автор стверджує: "Ось кого захищають кагебісти. Морально розкладена людина - це стихія, в якій вони почувують себе, як риба в воді. Бандит - свій чоловік. Кагебіст знає, як з ним говорити. Це - готовий донощик за порцію наркотиків. У ньому не треба вбивати таку незрозумілу, але могутню силу, як гідність".

Одним із засобів протилюдяної політики системи СРСР вважають жорстокі довгорічні засуди в концтаборах і тюрмах. Один нескорений патріот про це пише наступне: "Строк же 25 років - це залишок політики знищення людей, яку вели в таборах авантюристи Ягода, Єжов та Берія... 25 років "твердих" умов - це засіб морального і фізичного знищення людини".

Нескорена Україна обвинувачує і атакує злочинну протилюдяну систему: "Безпрецедентною є також система виховання голодом... Отже, здійснюється безперервний злочин впродовж десятиріч. Варто всім не забувати, що в Нюрнберґу судили не тільки за вбивство залізом, але й за вбивство голодом. Цікаво, чи український Червоний Хрест зацікавиться злочинами у Мордовії хоча б у такій мірі, як злочинами в Африці? Табірне харчування зробило положину людей хворими. Тут вже вступає в дію новий засіб тиску - медицина". Інший крайовий автор уявляє собі існуючу комуністичну систему немов якусь страшну пекельну з'яву: "Я розгублено дивився на них і привидів людей, маленьких, безтурботних, які нагрянули сюди з іншої планети, щоб похизуватися своєю молодістю, жорстокістю, зухвалістю..." Тип людини, що її виховує комуністично-радянська тоталітарна система, прекрасно описав Василь Симоненко:

Нікчемна, продажна челядь,
Банда кривляк для втіх,
Щоб мати що повечерять,
Годувала холуйством їх.

В наслідок протилюдяної системи існують "радянські люди", обездуховлені і обезволнені люди-ґвинтики, яких вдало представляє Симоненко:

Чому ви лише повторяєте?
Де ваші власні думки?
Чи ви їх нікчемність ховаєте,
Чи ви взагалі їх не маєте,
Чи ~~не висихали~~ ~~у~~ вас язика?
... Чому ж ви чужими сльозами плачете,
На мислях позичених чому скачете?

дани Бугде